

Door allerlei verbaal gedraai en drogredeneringen tracht de schoonmoeder van Rubben hem wijs te maken dat het heel normaal is dat haar dochter na drie maanden huwelijk bevalt van een voldragen kind. De klucht Rubben, die in het handschrift-Van Hulthem volgt op het spel Vanden winter ende vanden somer wordt hier in zijn geheel gepresenteerd en vertaald. Zie voor de abele spelen Wereld in woorden pagina 439 e.v. en voor de kluchten pagina 428 e.v.

Hier begint de klucht.

Rubben:

Kom op, ik heb een gezond verstand en ik weet maar al te goed: een mens kan achteraf behoorlijk spijt hebben van iets wat hij inderhaast gedaan heeft! Neem mij nou: ik heb een jonge vrouw getrouwd. Het is een maand of drie geleden dat ik haar nam, maar gisteravond, toen ik thuiskwam, had ze een kind gebaar. Nou heb ik toch vaak genoeg horen vertellen dat een zwangerschap altijd negen maanden duurt. Maar iedereen die dit kind ziet, zegt dat het geen dag of geen uur te vroeg is geboren. Het is helemaal voldragen, een prachtig schepseltje met alles erop en eraan: nageltjes, teentjes, helemaal perfect. Is dat dan allemaal in drie maanden gebeurd? Iedereen zegt me dat het onmogelijk is dat ik dat kind verwekt heb. Ze moet al lang zwanger zijn geweest vóórdat ik met haar trouwde. De duivel moge me halen dat ik hier ooit aan begonnen ben! Maar haar moeder liet me nu eenmaal niet met rust. Bij God, die was beter op de hoogte van de zaakjes van haar dochter dan ikzelf, dat kan ik je wel vertellen!

De vrouw:

Hé, Rubben, ben je daar? Vertel me eens hoe het met mijn dochter gaat.

Rubben:

Waarachtig mevrouw, ik zou het niet weten. Maar uw dochter heeft een kind gebaar, een stevig knaapje, hij lijkt wel een half jaar oud [misschien moet hier begrepen worden: ook al is hij een half jaar te vroeg].

De vrouw:

Dan moeten we God veelvuldig danken dat ze het allemaal achter de rug heeft.

Rubben:

Het zit mij niet zo lekker dat ze al zo snel bevallen is. Ik ben zo buiten mezelf dat ik niet weet wat ik ervan moet denken.

De vrouw:

Hoezo? Wat bedoel je? Vertel me maar eens eerlijk wat je denkt, dan zal ik je raad geven en zul je gerust gesteld zijn.

Rubben:

Heus waar, al zou ik ter plekke doodvallen dan nog zou ik me niet rampzaliger voelen. Het is vandaag drie maanden geleden, en nog een nacht of vijf, dat ik met uw dochter ben getrouwd en voor het eerst gemeenschap met haar had. En nu heeft ze een kind ter wereld gebracht dat wel een half jaar oud lijkt. Er ontbreekt helemaal niets aan, geen nagel aan zijn vingers of aan zijn teentjes. Het kind is compleet voldragen, negen maanden lang. Daarom durf ik wel luid en duidelijk te verklaren dat ik dat kind niet heb verwekt!

De vrouw:

Jezus, hoor die man eens aan! Heus, je bent volkomen getikt!

Rubben:

Ik ben niet dronken, en zelfs niet beneveld. Ik weet donders goed wat ik zeg. Als ik één bij twee tel, dan is dat drie. En dan ook nog die vijf nachten.

De vrouw:

M'n jongen, je hebt het helemaal mis, je hebt je vergist in de tijd. Je zou eigenlijk op je kop moeten krijgen nu je zo'n schande van je vrouw gesproken hebt. Drie maanden ervoor, drie maanden erna en drie maanden precies daar tussenin, dat is bij elkaar immers negen maanden, dat weet ik precies.

Rubben:

Als je mij dat wijs kunt maken, ben ik gekke Gerritje. Want ik weet het heel precies omdat ik juist toen een koe heb verkocht, waarvoor mij gisteravond de koopsom werd gebracht. De koper vroeg bij de koop of ik hem nog even uitstel van betaling wilde geven. We kwamen een termijn van drie maanden overeen. Denkt u soms dat ik gek ben en dat ik geen besef van tijd heb?

De vrouw:

Nu hoor ik toch echt dat je dronken bent, want drie keer drie is bij mekaar negen. Hier komt mijn man, de vader van mijn dochter, ik weet zeker dat hij het precies weet. Hé Gosen, ben je daar? Kom eens hier, ik moet je spreken.

Gosen:

Verduveld, dat ontbreekt er nog maar aan! Hier ben ik, wat is er?

De vrouw:

Zeg eens, beste Gosewijn, weet je nog dat onze dochter trouwde?

Gosen:

Jazeker, ze trouwde een maand of drie geleden met een man.

De vrouw:

Dat maakt dus op de dag van vandaag negen maanden, voor wie een beetje kan tellen. Maar Rubben, onze schoonzoon, is helemaal buiten zichzelf omdat ze zojuist bevallen is. Dat had ook al na zeven maanden kunnen gebeuren.

Gosen:

Hé, Rubben, beste jongen, ik had je nog niet gezien. Is onze dochter bevallen? Moge God haar hoeden!

Rubben:

Ja, maar ik kan me niet voorstellen dat ik de vader ben. Bij God, ik durf erop te zweren dat ik nog maar drie maanden het bed met haar deel.

De vrouw:

Plus de drie maanden dat zij zelf met je getrouwd is, plus de drie die je niet hebt meegeteld. Als je dat allemaal bij elkaar optelt, kom je uit op negen. En dat is precies de periode die staat voor een zwangerschap.

Gosen:

Het klopt wat ze zegt, er is geen woord gelogen bij.

Rubben:

Heeft de duivel me dan voor de gek gehouden? Terwijl ik het van mijn koe zo precies weet! Maar ik zal nog eens wat zeggen: toen ik met uw dochter getrouwd was en voor de eerste keer met haar naar bed ging, wist ze, toen het eenmaal zover was, er net zoveel van als ik zelf. Mevrouw, dat wil ik nog wel even kwijt! Ze wist precies wat ze allemaal moest doen, alsof ze al zeven jaar ervaring had. Dat is me een beetje in het verkeerde keelgat geschoten. Ik heb niks gezegd, maar ik was behoorlijk nijdig.

Gosen:

Precies haar moeder toen ik met haar trouwde en we voor het eerst met elkaar naar bed zouden gaan: ze wist het allemaal zo goed alsof ik haar al zeven maanden had!

De vrouw:

En hoe kwam dat? Dat had ik allemaal geleerd van horen-zeggen. Wie een beetje z'n best wil doen om alles te onthouden wat hij hoort heeft immers nooit gebrek aan ervaring. En zo is het ook met mijn dochter gegaan. Luister, beste jongen, wees niet bang. Wil je de waarheid weten? Je bent vergeten de tijd van de nachten mee te tellen, toen je zo lekker lag te dollen met mijn dochter, je jonge vrouwtje, toen je lekker warm onder de dekens lag met haar mooie lijf, heerlijk in elkaars armen. Die tijd ben je vergeten, je hebt alleen de dagen geteld, als het licht was. Maar bij iedere zwangere vrouw groeit het kind dat ze draagt niet alleen overdag, maar ook 's nachts. Dat is geen fabeltje, heus waar, en daardoor ben je in de war geraakt met de tijd. Als je de waarheid wilt weten, durf ik wel bij het heilige kruis te zweren dat mijn

dochter op het moment dat ze bij jou in huis kwam, niet meer van mannen afwist - er zelfs nog nooit aan gedacht had - als ik, toen ik met haar vader trouwde.

Gosen:

Bij God, maar ik was toch ook woedend! Omdat jij zo precies wist hoe alles in zijn werk ging dacht ik: die heeft al van heel wat kerels een stoot gehad! Maar jij vertelde me toen dat je het allemaal van horen-zeggen wist.

Rubben:

Waarachtig meneer, vrouwenlist is maar moeilijk te doorgronden, heb ik horen zeggen. Maar ik had toch maar liever gehad dat uw dochter wat onervarener was geweest en niet zo door de wol geverfd. Verdraaid, het ging haar allemaal zo goed af dat het me niet genoeg kon verbazen.

De vrouw:

Dat kwam omdat ze dat zó graag voor jou deed en omdat ze je zo lief vindt. Haar hart sprong altijd op van vreugde als ze je zag en het eerste wat ze altijd zei was: 'Als ik mijn Rubben-lief gezien heb, kan mijn dag niet meer stuk!' Dat riep ze altijd. Ze werd gedreven door haar grote liefde, en daarom kon ze niet doen alsof. Je hoeft er heus niet meer aan te twijfelen: mijn dochter was al maagd toen ze nog maar vijf jaar was. Dat zweer ik bij alle heiligen!

Rubben:

Bij God, ik zal er eeuwig spijt van hebben als ik haar heb gekwetst. Dat de tijd me toch zo ontgaan is, dat snap ik nog steeds niet! Ik blijf maar denken dat het toch maar drie maanden geleden is.

De vrouw:

Luister, beste jongen, en wees gerust. Ik zal die tijd even voor je op een rijtje zetten, hier op mijn drie vingers: hier de eerste drie maanden, dan de drie maanden dat ze bij het vuur heeft gezeten en dan de laatste drie voor de nachten. En daarmee zijn de negen maanden vol. Ik zweer je bij alle heiligen: het kind heeft dus een vader. Daar hoeft je nooit meer anders over te denken.

Gosen:

Bij Onze Heer, ze spreekt de waarheid! Daar kan een mens niet over liegen.

Rubben:

Heb ik me dan zo door de duivel laten bedriegen dat ik de nachten niet heb meegeteld? Dan heb ik voor niets lopen piekeren en is het helemaal mijn eigen stomme schuld. Als ik mijn vrouw iets had verweten had me dat eeuwig gespeten! Dan ga ik nu maar gauw de maaltijd voor haar klaarmaken, en haar waardigheid hooghouden en haar alle eer bewijzen. Ik dank God, Onze Lieve Heer, dat ze me zo'n mooi kind heeft geschonken!

De vrouw:

Ga dat maar doen en haast je! Zet voor ons ook maar een pannetje op het vuur want ik kom er zo meteen aan om te kijken hoe het met haar gaat.

Rubben:

Godweet, dat doe ik maar al te graag! Ik zal iets extra lekkers klaarmaken dat u zo goed zal smaken dat u uw vingers erbij opeet!

De vrouw:

Zo moet je stommelingen aanpakken als je zo'n kerel hebt, en hem horens op 't hoofd zetten en vervolgens met zijn kop in een zak stoppen!

Gosen:

Jij en je dochter, jullie zijn allebei loszinnig! Je kunt Rubben een hoop op de mouw spelden. Maar ik heb altijd wel zoiets vermoed terwijl jij alsmaar volhield dat het niet zo was.

De vrouw:

Volgens mij heb jij nog nooit iets aan mij gezien waarover je uit schande je mond moest houden.

Gosen:

Jij weet overal zo'n gemene draai aan te geven. Als ik iets zie, dan weet jij me wel te vertellen dat het iets anders is, precies zoals je dat met Rubben hebt gedaan, wie je hebt voorgehouden dat drie negen is. Je hebt het hem zo fijntjes uit de doeken gedaan dat hij er niets meer tegenin kon brengen. Maar jullie vrouwen kunnen de boel zo goed verdraaien en spelden menig man maar iets op de mouw. Dan belooft zo iemand een vrouw zijn trouw en verkeert in de waan dat ze nog maagd is. Bij God, en dan is er al danig in haar struikgewas gejaagd! Precies zo was het bij jou toen ik je trouwde, en toen onze dochter Rubben strikte wist ze ook donders goed van wanten.

De vrouw:

Zo, jij zit lekker op je praatstoel! De duivel moge je halen! Ik moest je eigenlijk keihard op je smoel timmeren, dat je tanden eruit vlogen!

(Hier vechten ze)

Gosen:

En dan ben jij het eerst aan de beurt!